

радістю її життя, залежать не від соціального статусу, професії, якою займається людина, а від неї самої.

Висновки. Таким чином, дослідження генези виховання оптимістичного ставлення до життя у філософії, психології, педагогіці засвідчує, що у сучасній науці ще не має загального розуміння сутності оптимістичного ставлення до життя, хоча процес визначення основних складових, а також пошук найбільш адекватних методів і прийомів його виховання тривають. Подальшого дослідження потребують інноваційні форми і методи виховання оптимістичного ставлення до життя у старших підлітків. Результати проведених досліджень переконливо свідчать, що цей напрямок досліджень є перспективним для сучасної психології.

Список використаної література

1. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання: [науково-методичний посібник] / Іван Дмитрович Бех. – К.: ІЗМН, 1998. – 204с.
2. Сковорода Г. Пізнай в собі людину / Григорій Сковорода. – Львів: Світ, 1995. – 528 с.
3. Селигман М. Новая позитивная психология. Научный взгляд на счастье и смысл жизни/ М. Селигман.- М.: София, 2006. – 340 с.
4. Франкл В. Человек в поисках смысла / Виктор Франкл / Общ. ред. Л.Я. Гозмана. – М. : Прогресс, 1990. – 368 с.

АЛГОРИТМ РОБОТИ ФАХІВЦІВ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ТА ПРОБЛЕМИ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ

УДК 376+37.014.53

Тетяна Дмитрівна Каменщук,
*директор Навчально-методичного центру
психологічної служби системи освіти Вінницької області*

Актуальність дослідження. Питання навчання та розвитку дітей з особливими освітніми потребами набуває широкої актуальності, адже право на рівний доступ до якісної освіти за місцем проживання в умовах загальноосвітнього закладу – це право всіх дітей. Особливого значення дане питання набуває тоді, коли дитина не схожа на інших дітей: виглядає по-іншому, має своєрідну поведінку, а соціальна перспектива не відповідає очікуванням її батьків. Саме для створення комфортного перебування дитини в закладі та розвитку її особистості створена психологічна служба в системі освіти.

Короткий аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема впровадження інклюзивного навчання набула широкого визнання і розглядається через такі аспекти: теоретико-методична підготовка сучасного вчителя до роботи з дітьми, які мають порушення психофізичного розвитку (А. Колупаєва, Л. Гречко, Л. Гречко,

Н. Назарова, В. Засенко, Л. Савчук, Т. Сак, В. Тарасун, О. Таранченко) [1; 2; 5], підготовка корекційних педагогів до роботи в інклюзивних закладах (В. Синьов, В. Бондар, В. Тищенко, С. Миронова, В. Липа, А. Шевцов), психологічна готовність педагогів масових закладів працювати з такою категорією дітей (Л. Яценюк, С. Альохіна, О. Хохліна та ін.), методологія психологічного супроводу (А. Колупаєва, І. Луценко та ін.), однак питання визначення ролі, участі та інноваційних напрямків діяльності працівників психологічної служби потребує додаткової уваги з боку науковців та практиків [3; 4].

Метою статті розкриття розробки алгоритму роботи фахівців психологічної служби в умовах реалізації інклюзивного навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Працівник психологічної служби має не лише здійснити поглиблене вивчення проблем, що стосуються рівня розвитку психічних процесів дитини з особливими потребами та організувати корекційно-розвивальну роботу, але і переорієнтуватися на нові освітні технології, реалізувати свої повноваження шляхом взаємодії в команді фахівців та впроваджувати комплексні корекційні стратегії, які б містили, крім навчання, ще й ігрові засоби та рекомендації щодо сімейного виховання. Актуальним є розробка алгоритму дій працівників психологічної служби щодо здійснення повноцінного розвитку дитини в колективі.

Алгоритм дії для методиста з психологічної служби включає методичну допомогу та консультивання практичного психолога, соціального педагога НЗ щодо використання: арт-терапевтичних та інших сучасних технологій в корекційній та соціально-перетворювальній роботі, створення арт-майстерень, пісочниць у кабінетах тощо; релаксаційних та сугестивних технологій, дихальних практик, упровадження технології щоденних психологічно-оздоровчих маршрутів із метою особистісної гармонізації та зняття емоційного напруження. А також методист допомагає фахівцям у наданні психологічної підтримки та допомоги батькам, які виховують дитину з особливими освітніми потребами та батькам дітей, які навчаються в одному колективі.

Алгоритм дій для практичного психолога в навчальному закладі включає три складові: робота з дитиною, батьками та з педагогічним колективом.

Робота з дитиною передбачає: надання психологічної підтримки та допомоги дитині з особливими освітніми потребами; постійний психодіагностичний моніторинг емоційного стану дитини, стану розвитку пізнавальних процесів та виявлення депривованих потреб дитини з обов'язковим записом результатів, висновків та рекомендацій в індивідуальну картку дитини; розробка та реалізація плану корекційно-розвивальних занять з дитиною з особливими освітніми потребами;

проведення роботи із всіма дітьми групи/класу з метою формування та розвитку толерантності, емпатії та вміння дружити.

Робота з батьками (опікунами): надання психологічної підтримки та допомоги батькам (опікунам) з метою забезпечення їх активної участі в комплексній навчально-виховній, корекційно-розвивальній роботі; проведення консультативно-роз'яснювальної, просвітницько-виховної роботи з батьками цих дітей та дітей, які навчають в їх групі/класі з метою гармонізації дитячо-батьківських стосунків; формування у батьків адекватних очікувань щодо перспективи майбутнього своїх дітей.

Робота з педагогічним колективом (адміністрація, вихователь, вчитель, соціальний педагог) включає: надання методичної допомоги фахівцям з метою охоплення спеціальними послугами відповідно до потреб дитини; допомога у створенні позитивного клімату в навчальному середовищі, формуванні толерантного середовища, загальнолюдських якостей.

Алгоритм дії для соціального педагога в навчальному закладі містить роботу з дитиною з особливими потребами, батьками та з педагогічним колективом.

Робота з дитиною передбачає надання соціально-педагогічної підтримки та допомоги дитині з особливими освітніми потребами; організація та проведення корекційних занять для розвитку комунікативних навичок, соціальних умінь учнів, їхнього вміння жити разом з іншими людьми; навичок самообслуговування та самостійності. Робота з педагогічним колективом та батьками передбачає організацію соціально значимих заходів, акцій із залученням громадських організацій, батьківських ініціативних груп з метою створення позитивного клімату в навчальному середовищі, формуванні толерантного середовища, загальнолюдських якостей.

Разом з тим вирішенню підлягають ряд проблем, що значно перешкоджають повноцінній та якісній реалізації вищезазначеної роботи, а саме: низький відсоток забезпечення навчальних закладів працівниками психологічної служби, недостатній рівень знань, умінь та практичних навичок цих фахівців щодо роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, низька мотивація до подолання ментальних бар'єрів в суспільстві, недостатня увага до необхідності створення розвиваючого навчального середовища в навчальному закладі.

Висновки. Враховуючи силу нових законодавчих змін щодо реорганізації діяльності органів управління освітою, не сформованою (в правовому полі) залишається нова модель функціонування психологічної служби, які працюють в структурі районних/міських методичних кабінетів. Гостра необхідність врегулювання окреслених проблем досить важлива, адже, їх своєчасна невирішеність призведе до

низької результативності як навчально-виховного процесу, так і процесу соціалізації дітей з особливими освітніми потребами в цілому.

Список використаної літератури

1. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: монографія / А. А. Колупаєва. — К.: Сам міт-Кни га, 2009. — 272 с. — (Інклюзивна освіта). — Бібліогр.: с. 240–269.
2. Колупаєва А. А., Данілявічюте Е. А., Литовченко С. В. Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі: навчально-методичний посібник / Колупаєва А. А., Данілявічюте Е. А., Литовченко С. В. — К.: Видавнича група «А.С.К.», 2012. — 197 с.
3. Концепція розвитку інклюзивної освіти // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. — 2010. — № 34/35/36. — С. 46–49.
4. Мартинчук О. В. Основи корекційної педагогіки: навч.-метод. посібник для студентів напряму підготовки «Дошкільна освіта». — 2-е вид. — К.: Київ. ун-тім. Бориса Грінченка, 2011. — 288 с.
5. Таранченко О. М. Диференційоване викладання в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / О. М. Таранченко, Ю. М. Найда. — К.: Видавнича група «А.С.К.», 2012. — 124 с.

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ УДК 37.018.46+37.022

Лариса Василівна Коваленко,
*завідувач відділу методики викладання
української мови та літератури
мов національних меншин і зарубіжної літератури,
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»*

Актуальність дослідження. В умовах розбудови національної системи освіти в Україні особливої гостроти й актуальності набувають питання підвищення й розвитку професійної компетентності вчителів. Сьогодні ефективність педагогічної праці залежить не тільки від базової професійної підготовки, а й від подальшого розвитку професійної компетентності (ПК) в системі післядипломної педагогічної освіти (ППО) на засадах використання інтерактивних технологій навчання, сутність впровадження яких полягає в тому, що педагог підвищує свій фаховий рівень, розвиває свою професійну компетентність як у ході скерованої викладачем взаємодії з іншими педагогами під час сумісної мовленнєвої розумової праці, так і в процесі самостійної творчої й пошукової діяльності, спрямованої на розв'язання проблемних ситуацій. Таким чином, зумовлена актуальність проблеми